

E-læring om hørselsomsorg

600 ansatte i helse- og omsorgstjenesten på Ringerike og i Hallingdal har det siste året fått tilført kunnskap om hørsel. Nå starter et omfattende opplegg for e-læring.

Tekst og foto Tor Slette Johansen

HLF Briskeby Rehabilitering og utadrettede tjenester (RUT) har nå avsluttet første del av sitt pilotprosjekt «Moderne hørselsomsorg – nærmest mulig brukeren» med 50 kurs fordelt på 12 kommuner på Ringerike og i Hallingdal, samt ved Ringerike sykehus og Hallingdal sjukestugu.

600 PÅ KURS

Med prosjektleder Tone Grøttum og fagansvarlig Aslaug Lunde i spissen, og med HLFs tidligere nestleder Berit Brørby som tilrettelegger og rådgiver, har 600 ansatte i helse- og omsorgstjenesten fått kunnskap om og forståelse for hva det vil si å leve med nedsatt hørsel. Det tre timer lange kurset har tatt for seg både generell informasjon om hørsel, samt praktisk kunnskap i stell av hørselstekniske hjelpemidler.

MANGEL PÅ KUNNSKAP

Bakgrunnen er at mangel på kunnskap

gjør at det hyppig oppstår misforståelser i kommunikasjonen mellom pleier, behandler og pasient. Dette kan føre til at pasienten opplever ensomhet, isolasjon, tap av verdighet, depresjon, dårlig livskvalitet og livsglede, og i verste fall kan det føre til feilbehandling.

Ulike faggrupper har deltatt på kursene; leger, sykepleiere, hjelpepleiere, helsefagarbeidere, fysioterapeuter, ergoterapeuter, assistenter, vaktmestere, ambulanspersonell og flere.

Tilbakemeldingene er svært gode (se artikkel neste side), og kursdeltakerne sier at denne informasjonen har vært etterlengtet.

KARTLEGGING PÅ GANG

Nå er forskningsinstituttet Sintef i ferd med å kartlegge erfaringene med dette pilotprosjektet.

Sintef vil gjennomføre en spørreundersøkelse blant deltakerne hvor de blant annet vil finne ut om kurs er riktig

måte å spre kunnskap på og om det ønskes mer eller mindre kunnskap og hvordan.

– Denne kartleggingen vil gi oss svar på om pilotprosjektet er riktig retning å gå, sier Inge Bossen Thorsen, leder for HLF Briskeby rehabilitering og utadrettede tjenester.

– Kartleggingen vil også gi oss svar på om kurs alene er den riktige måten å spre kompetanse på, eller om mer samhandling er den rette veien å gå, eller en kombinasjon av dette.

MÅ FORANKRES I KOMMUNENE

– Uansett hvilken metode man velger for å spre kompetanse, er det viktig å forankre det i kommunene. De må forstå at hørsel er en stor helseutfordring, og at de må ha den kompetansen i helse- og omsorgstjenesten som er nødvendig for å sikre de eldre en god livskvalitet.

– Et eksempel er at Ringerike kommune selv søkte om midler til vikarer for at alle fast ansatte skulle få være med på vårt kurs. Da har man skjønnet poenget!

E-LÆRING

Nå er det e-læring som står for tur.

Mens pilotprosjektet og Sintefs kartlegging er finansiert med midler fra Helse- og omsorgsdepartementet og fra to sparebankstiftelser i regionene, har Helse- og omsorgsdepartementet bevilget en million kroner til videretrukkelse av prosjektet, noe som blant annet inkluderer et opplegg med e-læring som skal settes i gang når Sintefs vurderinger foreligger til våren.

E-læringskurset passer for ansatte både i kommunene og ved sykehus.

E-læringskurset vil bygge på mye av det samme som det tre timers kurset i pilotprosjektet inneholdt. Disse kursene var en blanding av frivillig og pålagt deltagelse, uten skriftlig materiell eller dokumentasjon.

TEORI OG PRAKSIS

E-læringskurset vil inneholde to moduler om konsekvensene av nedsatt hørsel, kommunikasjonsstrategier og bruk av teknisk utstyr i ulike situasjoner. Ved siden av den teoretiske delen er det en praktisk del med informasjon om bruk, stell og problemløsning ved bruk av høreapparater.

– Første modul er bygd slik at ansatte som tar kurset må gjennom alle delene for å få kursbevis. Det sikrer full gjennomføring, men det er opp til kommunene å gjøre e-læringskurset obligatorisk, sier Thorsen.

OPPSLAGSVERK

Den andre delen skal være et oppslagsverk til hjelp for ansatte som arbeider med hørselshemmede brukere. Her kan man når som helst på en enkel måte finne ut hvordan man skifter batterier og annet som er nødvendig for det daglige arbeidet.

E-læringskurset passer for ansatte både i kommunene og ved sykehus.

Arbeidsgruppen for e-læringsprosjektet har vært bredt sammensatt, med fagpersoner ved HF Vestre Viken, Drammen sykehus, fagavdelingene ved HLF Briskeby og en brukerrepresentant.

FOR HELE LANDET

–Vi føler at vi nå har et veldig godt fundament for å gå videre med kunnskapsformidling. Kurset vil bli lagt ut på læringsportalene til Helse Sør-Øst, Vestre Vikens e-kursoversikt og Kommunenes Sentralforbunds læringsportal. Dermed kan i praksis langt flere enn ansatte i de 12 kommunene – i realiteten alle ansatte i alle kommunene i landet - nyte godt av vårt nye kursopplegg, sier Inge Bossen Thorsen.

Gjør klar. Inge Bossen Thorsen, leder for HLF Briskebys rehabilitering og utadrettede tjenester (RUT,) gjør klar for en ny runde med kompetanseoverføring til ansatte i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Til nytte. Fagsykepleier Anne-Hilde Tangen ved Jevnaker omsorgs- og rehabiliteringssenter har hatt stor nytte av kurs om hørsel.

-En aha-opplevelse

Fagsykepleier Anne-Hilde Tangen skjønnte ikke helt hvorfor hun ble innkalt til et kurs om hørsel. Men etter tre timer fikk hun en aha-opplevelse hun ikke ville vært foruten.

Tekst og foto Tor Slette Johansen

Pilotprosjektet «Moderne hørselsomsorg nærmest mulig brukeren» er nå avsluttet, og går over i en ny fase (se sidene foran). Alle ansatte i helse- og omsorgstjenesten i 12 kommuner på Ringerike og i Hallingdal fikk tilbud om hørselsfaglig opplæring av ansatte ved HLF Briskeby Rehabilitering og utadrettede tjenester (RUT). Cirka 600 ansatte deltok på rundt 50 kurs i regionen.

NY KUNNSKAP

Anne-Hilde Tangen ved Jevnaker omsorgs- og rehabiliteringssenter var en av dem. Hun er selv ikke plaget med noen hørselsutfordringer, men har

møtte flere pasienter med hørselsplager gjennom sine 20 år i pleie- og omsorgstjenesten.

– Kurset på tre timer var obligatorisk for alle. Jeg skvatt litt da jeg fikk innkallelsen, og tenkte at dette var da en merkelig prioritering. Må alle være med? Og bare tre timer, vil det gi meg noe som helst? Men jeg hadde ingen store motforestillinger, og er alltid mottakelig for ny kunnskap.

ENKLE METODER

Anne-Hilde fikk seg en positiv overraskelse.

– Kurset var kjempebra og kjemperelevant. Jeg fikk mye ny kunnskap om ting jeg aldri hadde tenkt på, kunnskap som jeg uten tvil burde

ha fått for mange år siden. Jeg kjente meg igjen i tidligere situasjoner hvor kommunikasjonen mellom en pasient og meg ikke har fungert optimalt.

– For eksempel lærte jeg at vi ikke skal skrike til hørselshemmede, men snakke tydelig. Vi skal ikke stå med ryggen mot vinduet slik at ansiktet faller i mørke, heller ikke snakke med ryggen til pasienten. Dette er bare noen eksempler på helt enkle ting som vil gjøre kommunikasjonen mye bedre. Og sikkerheten for pasienten bedre.

KAN FORVEKSLES

Kurset inneholdt også mye informasjon om hørsel, om hvordan øret fungerer, hva som skjer ved et hørselstap, bruk av hørselstekniske hjelpemidler, skifte av batteri og mye annet som er relevant i omgang med og pleie av hørselshemmede.

– Jeg har en bekjent som har fortalt at hennes hørselstap først ble oppdaget da hun ble utredet for en veldig plagsom migrene. Etter at hun fikk høreapparat forsvant migrenen for godt. Det viser at hørselsplager kan være kimen til andre plager, ikke minst at hørselstap kan tolkes som demens.

FØLGER BEDRE OPP

Oppdager Anne-Hilde Tangen og hennes kolleger ubehandlet hørselstap eller liten eller ingen bruk av tildelte høreapparater hos sine pasienter, tar de kontakt med ergoterapitjenesten for kartlegging og eventuell bistand til å skaffe nødvendige hjelpemidler.

– Vi oppfordrer høreapparatbrukerne til å bruke apparatene sine og forteller hvorfor det er viktig. Og en litt «sovende» del av arbeidsinstruksen om å hjelpe med å bytte batterier og gi annen hjelp til hørselshemmede pasienter, er nå blitt en høyst levende del av arbeidsdagen.

SAVNER DOKUMENTASJON

Det eneste Anne-Hilde savner, er en brukermanual med den informasjonen som ble gitt under kurset.

– Det var veldig mye informasjon på én gang, og mye blir fort glemt. Med en enkel bruksanvisning eller en nettside med informasjon, vil vi lettere kunne beholde og pleie de positive «vibbene» vi fikk. For de eldre fortjener å få en så god livskvalitet som mulig, sier Anne-Hilde Tangen.